

KDE:s grunder

T.C. Hollingsworth
Översättare: Stefan Asserhäll



KDE:s grunder

Innehåll

1	Inledning	7
2	Installera Plasma skrivbord och KDE-program	8
2.1	Installera paket	8
2.1.1	Linux®	8
2.1.2	Microsoft® Windows®	8
2.1.3	Mac® OS	9
2.1.4	BSD	9
2.1.5	Mobiler	9
2.1.6	Live media	9
2.1.7	Bygga från källkod	9
3	Hitta rätt	10
3.1	Ett visuellt lexikon	10
3.1.1	Det stora hela	10
3.1.1.1	Fönster	10
3.1.1.2	Element i grafiska användargränssnitt	12
3.1.2	De grafiska komponenterna	14
3.2	Vanliga menyer	19
3.2.1	Menyn Arkiv	20
3.2.2	Menyn Redigera	21
3.2.3	Menyn Visa	21
3.2.4	Menyn Verktyg	21
3.2.5	Menyn Inställningar	22
3.2.6	Menyn Hjälp	23
3.2.7	Tack och erkännanden	23
3.3	Vanliga snabbtangenter	23
3.3.1	Arbeta med fönster	24
3.3.1.1	Starta och stoppa program	24
3.3.1.2	Flytta omkring	24
3.3.1.3	Panorering och zoomning	25
3.3.2	Arbeta med aktiviteter och virtuella skrivbord	25

KDE:s grunder

3.3.3	Arbeta med skrivbordet	25
3.3.4	Skaffa hjälp	26
3.3.5	Arbeta med dokument	26
3.3.6	Arbeta med filer	26
3.3.7	Ändra volym och ljusstyrka	27
3.3.8	Lämna datorn	27
3.3.9	Ändra genvägar	27
4	Vanliga uppgifter	28
4.1	Navigera i dokument	28
4.1.1	Panorera	28
4.1.2	Zoomning	29
4.2	Öppna och spara filer	29
4.2.1	Inledning	29
4.2.2	Filvalsfönstret	30
4.2.3	Tack och erkännanden	34
4.3	Stavningskontroll	34
4.3.1	Stavningskontroll	34
4.3.2	Automatisk stavningskontroll	34
4.3.3	Anpassa Sonnet	35
4.3.4	Tack och erkännanden	35
4.4	Sök och ersätt	35
4.4.1	Sökfunktionen	35
4.4.2	Ersättningsfunktionen	37
4.4.3	Tack och erkännanden	38
4.5	Välja teckensnitt	38
4.6	Välja färger	39
4.6.1	Använda grundfärger	40
4.6.2	Blanda färger	40
4.6.2.1	Använda färgrutan	40
4.6.2.2	Använda skärmfärger	40
4.6.2.3	Färgton, Färgmättnad, Värde	41
4.6.2.4	Röd, Grön, Blå	41
4.6.2.5	HTML hexadecimal kod	41
4.6.3	Egna färger	41

5	Anpassa KDE:s programvara	42
5.1	Anpassa verktygsrader	42
5.1.1	Ändra objekt i verktygsraden	42
5.1.1.1	Lägga till ett objekt	43
5.1.1.2	Ta bort ett objekt	43
5.1.1.3	Ändra plats på objekt	43
5.1.1.4	Lägga till en avskiljare	43
5.1.1.5	Återställa förval	43
5.1.1.6	Ändra text och ikoner	44
5.1.2	Anpassa verktygsradens utseende	44
5.1.2.1	Textplacering	44
5.1.2.2	Ikonstorlek	44
5.1.2.3	Flytta verktygsrader	44
5.1.2.4	Visa/Dölj verktygsrader	45
5.1.3	Tack och erkännanden	45
5.2	Använda och anpassa genvägar	45
5.2.1	Inledning	45
5.2.2	Ändra en genväg	46
5.2.3	Återställer genvägar	46
5.2.4	Tar bort en genväg	46
5.2.5	Arbeta med scheman	46
5.2.6	Skriva ut genvägar	47
5.2.7	Tack och erkännanden	48
6	Tack till och licens	49

Sammanfattning

Den här guiden ger en introduktion till Plasmas arbetsrymd och program, och beskriver många vanliga uppgifter som kan utföras.

Kapitel 1

Inledning

Välkommen till KDE!

Den här guiden introducerar de många funktionerna i Plasmas arbetsrymd och program för dig, och beskriver en mängd vanliga uppgifter du kan utföra.

För mer information om KDE besök [KDE:s hemsida](#).

Kapitel 2

Installera Plasma skrivbord och KDE-program

Du kan installera KDE-program, inklusive Plasma skrivbord, på en mängd olika plattformar, från smarta telefoner och surfplattor till datorer som kör Microsoft® Windows®, Mac® OS, UNIX®, BSD eller Linux®. Binärpaket är tillgängliga för många olika plattformar och distributioner, eller avancerade användare kan bygga källkoden.

2.1 Installera paket

Hundratals utvecklare över hela världen har utfört en mängd arbete för att göra det enklare att installera KDE på en mängd olika enheter och plattformar.

2.1.1 Linux®

Nästan alla Linux®-distributioner tillhandahåller binärpaket för individuella program och Plasma skrivbord som helhet.

För att installera ett enskilt program, leta efter dess namn i distributionens paketsamling. För att installera en av Plasma arbetsrymderna som Plasma skrivbord, leta efter ett metapaket eller paketgrupp, typiskt `plasma-desktop`.

NOT

Visa program kanske installeras tillsammans med andra program i ett kombinerat paket namngivet efter det KDE-paket som de tillhandahålls i. Exempelvis, hittas Konqueror eventuellt i paketet `kde-baseapps`.

Om du har svårighet att hitta KDE-paket för distributionen, kontakta deras support. Många distributioner har också en grupp som är fokuserad på att paketera KDE, som kan ge specifik hjälp för dem.

2.1.2 Microsoft® Windows®

Initiativet för KDE på Windows tillhandahåller binärpaket av KDE-program för Microsoft® Windows®. De tillhandahåller också ett särskilt installationsprogram som låter dig enkelt installera enskilda program eller grupper av program samt alla nödvändiga beroenden.

KDE:s grunder

För mer information om initiativet och för att ladda ner installationsprogrammet, besök [initiativet för KDE på Windows](#).

2.1.3 Mac[®] OS

Individuella KDE-program kan installeras via flera olika 'ports'-system tillgängliga för Mac[®] OS. Flera olika KDE-program tillhandahåller också sina egna binärprogram för Mac[®] OS.

För mer information, besök [KDE på Mac OS X](#).

2.1.4 BSD

De flesta BSD-distributioner låter dig installera KDE:s program och Plasma skrivbord som helhet via deras 'ports'-system.

För mer information om att installera ports, se BSD-distributionens dokumentation.

2.1.5 Mobiler

Plasma Mobile är ett spännande initiativ för att ge en ny erfarenhet av KDE på mobila enheter som smarta telefoner eller surfplattor. Binärutgåvor tillhandahålls för flera olika enheter.

För mer information besök [Plasma Mobile](#).

2.1.6 Live media

Flera Linux[®]- och BSD-distributioner erbjuder live media. Det låter dig prova Plasma skrivbord utan att installera något på datorn. Allt du behöver göra är att stoppa in en cd eller ansluta ett USB-minne och starta med det. Om du tycker om vad du ser, erbjuder de flesta ett alternativ för att installera på hårddisk.

Det finns en [lista över distributioner som erbjuder KDE:s arbetsrymd och program på live media](#) på KDE:s hemsida.

2.1.7 Bygga från källkod

För detaljerad information om hur man kompilerar och installerar Plasma skrivbord och program, se [Build from source](#).

Eftersom KDE:s programvara använder **cmake** bör du inte ha några problem med att kompilera det. Skulle du stöta på problem, rapportera dem gärna till KDE:s e-postlistor.

Verktyget som rekommenderas för att bygga ramverken, Plasma skrivbord och program är [kdesrc-build](#).

Kapitel 3

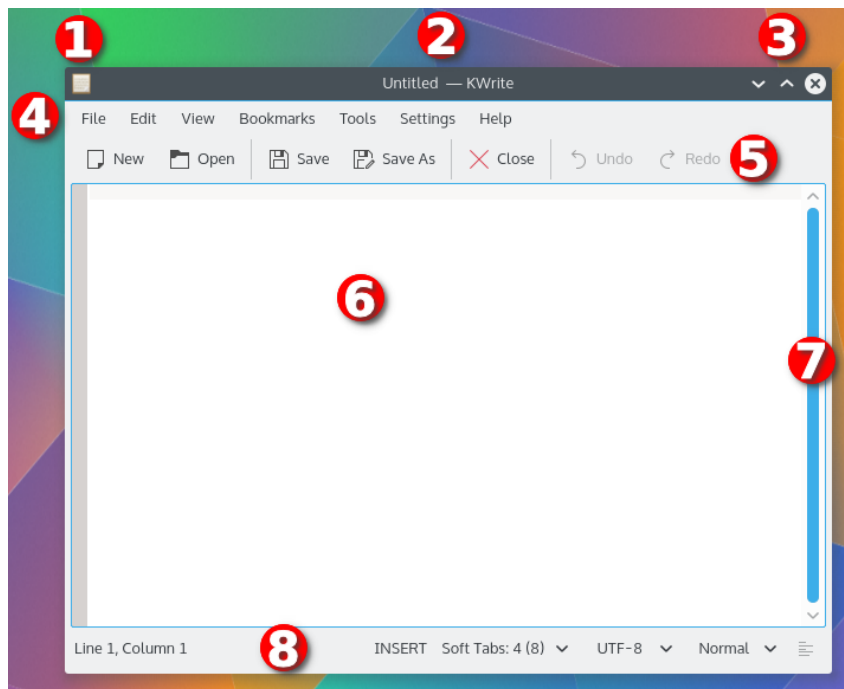
Hitta rätt

3.1 Ett visuellt lexikon

Plasma arbetsrymder använder många olika element i det grafiska användargränssnittet, ofta benämnda 'grafiska komponenter'. Den här guiden introducerar deras namn och funktioner.

3.1.1 Det stora hela

3.1.1.1 Fönster

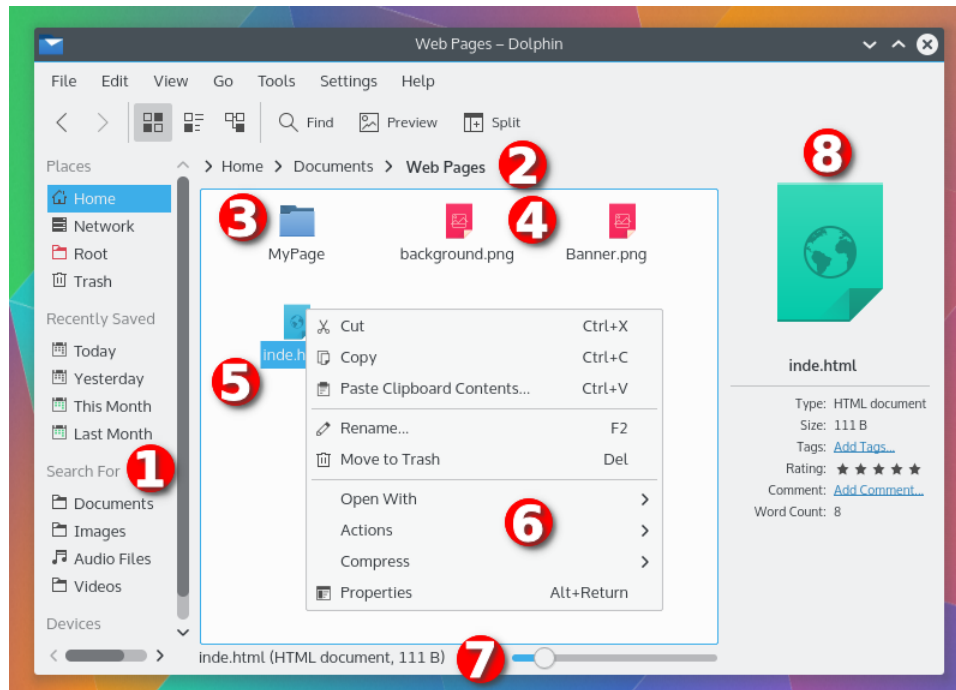


Detta är texteditorn KWrites fönster. Klicka på en del av fönstret för att lära dig mer om den.

1. **Menyn Fönster**
2. [Namnlisten](#)
3. Knappar för att *minimera*, *maximera* eller *stänga* fönstret

KDE:s grunder

4. **Menyraden**
5. **Verktygsraden**
6. Ett mycket stort **textområde** som fungerar som programmets **centralkomponent**
7. En vertikal **rullningslist** (det finns också en horisontell rullningslist under textrutan)
8. **Statusraden**

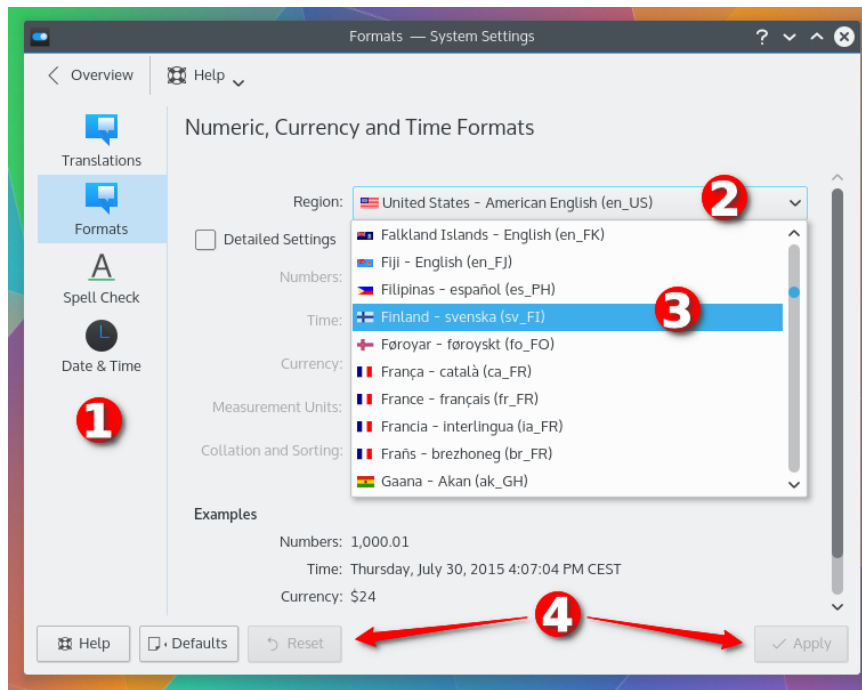


Här är ett annat fönster, från filhanteraren Dolphin. Klicka på en del av fönstret för att lära dig mer om den.

1. En **panel** som innehåller en lista med platser på datorn
2. En **länkstig** med sökvägen till katalogen som visas
3. En **katalogikon**
4. En **filikon**
5. En markerad **ikon**
6. En **sammanhangsberoende meny** som visar åtgärder som kan utföras med en fil
7. Ett **skjutreglage** som ändrar storlek på **ikoner** som visas
8. Fler **paneler**

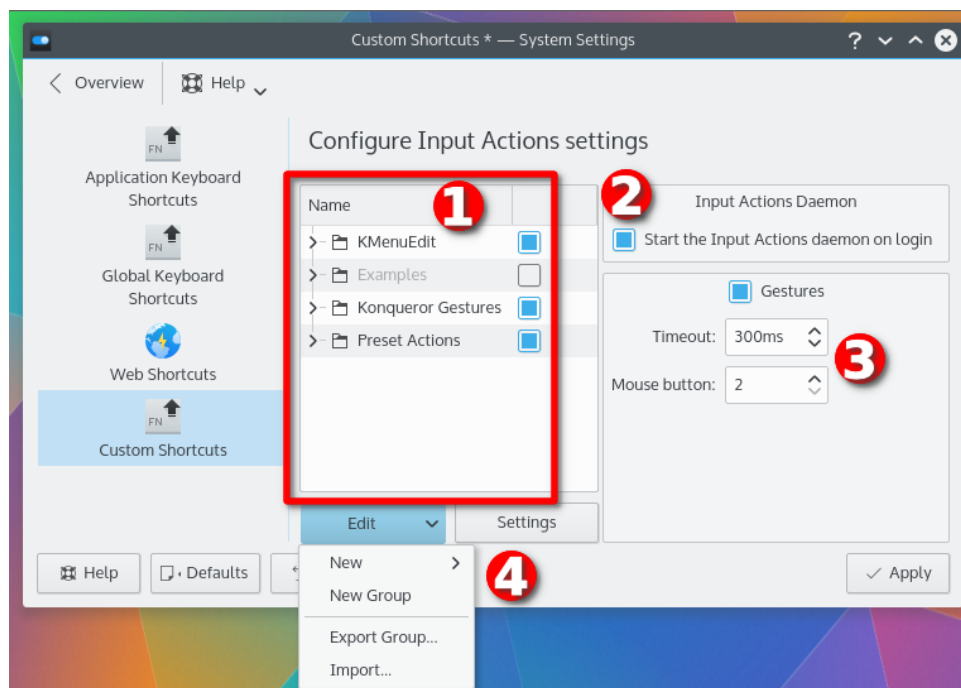
KDE:s grunder

3.1.1.2 Element i grafiska användargränssnitt



Den här skärmbilden från panelen Format i systeminställningarna visar några element i det grafiska användargränssnittet. Klicka på en del av fönstret för att lära dig mer om den.

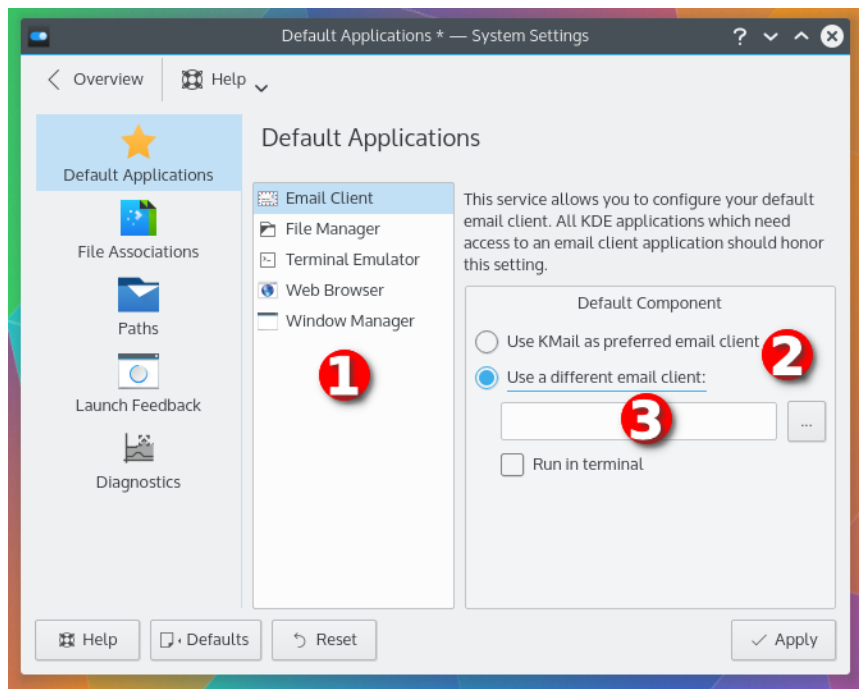
1. En **ikonlista** (det andra objektet är markerat)
2. En öppen **Kombinationslista**
3. Ett objekt i **kombinationslistan** har markerats
4. Några fler **knappar**



KDE:s grunder

Den här skärmbilden från panelen Egna genvägar i systeminställningarna visar ytterligare några element i det grafiska användargränssnittet.

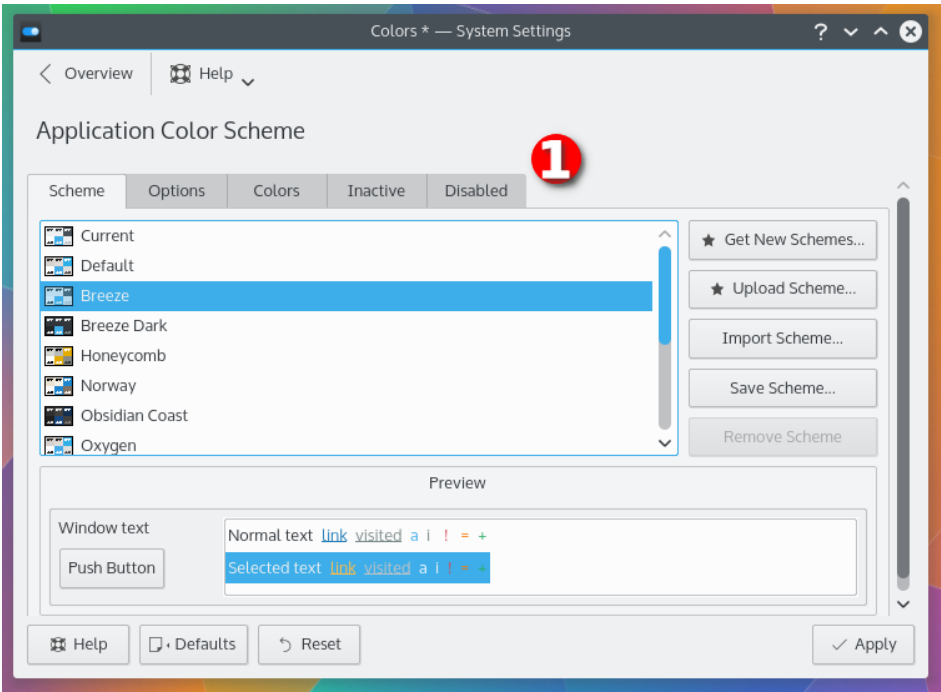
1. En **trädvvy**
2. En **kryssruta** som har markerats
3. Ett par **nummerrutor**
4. En **menyknapp**



Den här skärmbilden från panelen Standardprogram i systeminställningarna visar ännu fler element i det grafiska användargränssnittet. Klicka på en del av fönstret för att lära dig mer om den.

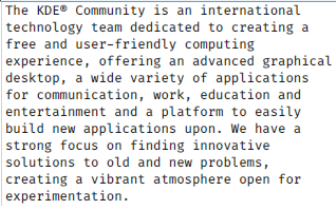
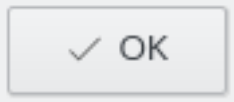
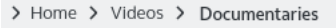
1. En **listruta**
2. Ett par **alternativknappar**
3. En **textruta**

KDE:s grunder

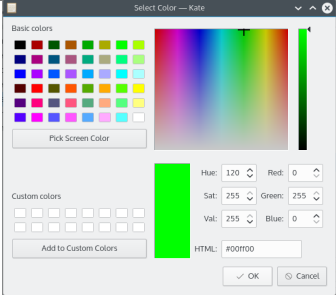
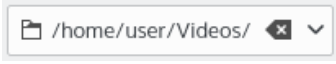
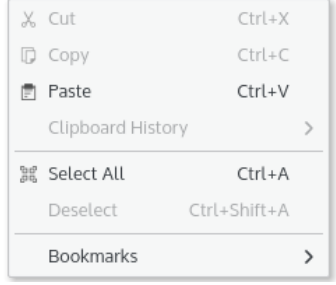
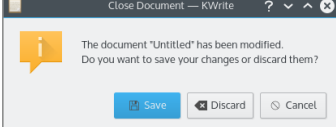
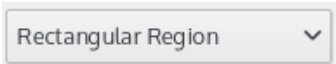


Till sist visar den här skärmbilden från systeminställningarnas panel Färger fem **flikar**

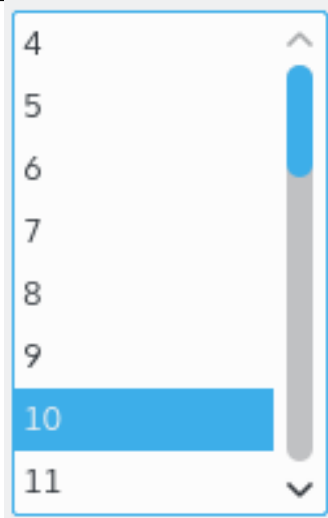
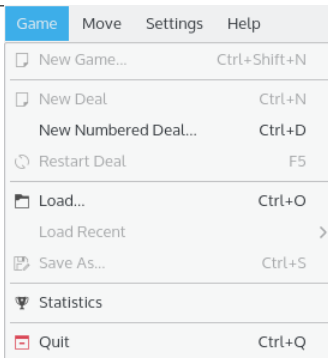
3.1.2 De grafiska komponenterna

Namn	Beskrivning	Skärmbild
Centralkomponent	Huvudområdet i programmet som kör. Det kan vara dokumentet som redigeras i en ordbehandlare eller brädet i ett spel såsom schack.	
Knapp	Dessa kan klickas på med vänster musknapp för att utföra en åtgärd.	
Länkstig	Visar sökvägen i ett hierarkiskt system, såsom ett filsystem. Klicka på någon del av sökvägen för att gå uppåt i trädet till den platsen. Klicka på pilen till höger om en del av sökvägen för att gå till en annan underliggande plats i den sökvägen.	

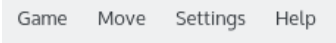
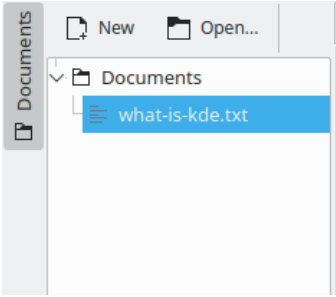
KDE:s grunder

Kryssruta	Dessa kan klickas för att aktivera eller inaktivera objekt. De används oftast i en lista med flera val. Valda alternativ visar oftast en kryssmarkering, medan andra har en tom ruta.	
Färgväljare	Detta gör det möjligt att välja en färg för diverse syften, såsom att ändra textfärg. För mer information, se Avsnitt 4.6.	
Kombinationsruta	En kombination av en kombinationslista och textruta. Det går att välja ett alternativ i listan, eller skriva i textrutan. Vissa kombinationsrutor kompletterar automatiskt poster åt dig, eller visar listan med val som motsvarar vad du har skrivit in.	
Sammanhangsberoende menyer	Många element i användargränssnittet i Plasma arbetsrymd och i program innehåller en sammanhangsberoende meny som kan visas genom att klicka på någonting med höger musknapp. Menyn innehåller alternativ och åtgärder som oftast påverkar det element i användargränssnittet som högerklickades.	
Dialogruta	Ett litet fönster som dyker upp ovanpå ett större programfönster. Det kan bland annat innehålla ett meddelande, en varning eller inställningsruta.	
Kombinationslista	Denna tillhandahåller en lista med objekt, där ett kan väljas.	

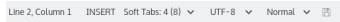
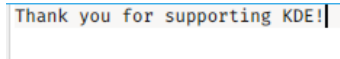
KDE:s grunder

Ikon	En grafisk representation av någonting, såsom en fil eller åtgärd. De innehåller också oftast, men inte alltid, en textbeskrivning, antingen under eller till höger om ikonerna.	
Ikonlista	Detta tillhandahåller en lista med objekt representerade av en ikon och en beskrivning. Den används typiskt i den vänstra panelen i inställningsrutor för att göra det möjligt att välja bland olika sorters inställningskategorier.	
Listruta	Detta är en lista med objekt som oftast tillåter att flera objekt väljes. För att välja en grupp intilliggande objekt, håll nere Skift -tangenter och klicka på det första och sista objektet. För att välja flera objekt som inte är intilliggande, håll nere Ctrl -tangenter och välj önskade objekt.	
Meny	En lista av alternativ som oftast utför en åtgärd, ställer in ett alternativ eller öppnar ett fönster. De kan visas från menyrader eller menyknappar .	

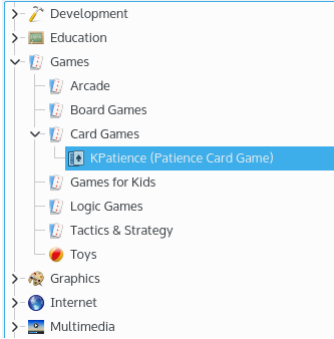
KDE:s grunder

Menyrad	Dessa finns längst upp på nästan alla fönster och ger tillgång till alla funktioner i programmet som kör. För mer information, se Avsnitt 3.2.	
Menyknapp	En särskilt sorts knapp som visar en meny.	
Panel eller sidorad eller verktygsvy	Dessa är placerade på sidorna av eller längst ner i centralkomponenten och låter dig utföra många olika uppgifter i ett program. En texteditor kan tillhandahålla en lista med öppna dokument i en, medan en ordbehandlare kan låta dig välja en klippbild.	
Förloppsrad	En liten stapel som anger att en åtgärd som tar lång tid utförs. Stapeln kan ange hur stor del av åtgärden som är färdig, eller kan helt enkelt studsas fram och tillbaka för att ange att åtgärden pågår.	
Alternativknapp	Dessa används i en alternativlista, och tillåter bara att ett av alternativen i listan väljes.	
Rullningslist	Låter dig navigera i ett dokument.	
Skjutreglage	Gör det möjligt att välja ett numeriskt värde genom att flytta en liten markör längs en antingen horisontell eller vertikal linje.	

KDE:s grunder

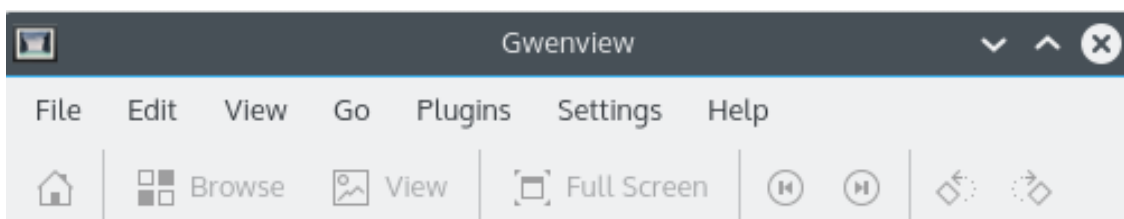
Nummerruta	Denna tillåter att ett numeriskt värde väljes, antingen genom att använda uppåtpilen eller neråtpilen till höger i rutan för att antingen öka eller minska värdet, eller genom att skriva in värdet i textrutan .	
Statusrad	Dessa finns längst ner i många program och visar information om vad programmet för närvarande gör. Exempelvis kan en webbläsare indikera förloppet när en webbsida läses in, medan en ordbehandlare kan visa aktuellt antal ord.	
Flik	Dessa syns längst upp i ett område på ett fönster, och tillåter att det området av fönstret ändras till en mängd olika alternativ.	
Textområde	Tillåter att en stor mängd text skrivs in, oftast flera rader eller stycken. I motsats till en textruta ger ett tryck på returtangenten oftast en radbrytning.	
Textruta	Textinmatning av en enda textrad, som tillåter inmatning av en kort text. Oftast gör ett tryck på returtangenten att samma åtgärd utförs som att klicka på knappen Ok .	
Namnlist	Denna finns längst upp i alla fönster. Den innehåller programmets namn och oftast information om vad programmet gör, som rubriken på webbsidan som visas i en webbläsare eller filnamnet på ett dokument som är öppet i en ordbehandlare.	

KDE:s grunder

Verktysrad	Dessa finns nära den övre delen av många program, oftast direkt under menyraden . De ger tillgång till många vanliga funktioner i programmet som kör, såsom <i>Spara</i> eller <i>Skriv ut</i> .	
Trädvy	En trädvy gör det möjligt att välja i en hierarkisk lista av alternativ. En del, eller kategori, i trädvyn kan vara ihopdragen. I detta fall visas inga alternativ under den och pilen till vänster om namnet pekar åt höger, mot namnet. Den kan också vara expanderad. I detta fall listas flera alternativ under den, och pilen till vänster om namnet pekar neråt, mot alternativen. För att expandera en del av trädvyn, klicka på pilen till vänster om namnet på delen du vill expandera, dubbelklicka på namnet, eller markera namnet med tangentbordets piltangenter och tryck på returtangenten eller +. För att dra ihop en del av trädvyn kan du också klicka på pilen, dubbelklicka på namnet eller trycka på returtangenten eller -.	

3.2 Vanliga menyer

Många program i KDE innehåller dessa menyer. Dock har de flesta program fler menyalternativ än de som listas här, och andra kan saknas vissa av alternativen som listas här.



Menyraden i *Gwenview*.

Vissa program, som Dolphin, visas inte normalt en menyrad. Du kan visa den genom att trycka på **Ctrl-M**. Du kan också använda det för att dölja menyraden i program stöder att det görs.

3.2.1 Menyn Arkiv

Menyn **Arkiv** låter dig utföra åtgärder med filen som för närvarande är öppen och komma åt vanliga uppgifter i program.

Vanliga menyalternativ omfattar:

Arkiv → Ny (Ctrl+N)

Skapar en ny fil.

Arkiv → Nytt fönster

Öppnar ett nytt fönster.

Arkiv → Öppna... (Ctrl+O)

Öppnar en redan befintlig fil.

Arkiv → Spara (Ctrl+S)

Sparar filen. Om filen redan finns kommer den att skrivas över.

Arkiv → Spara som...

Sparar filen med ett nytt filnamn.

Arkiv → Spara alla

Sparar alla öppna filer.

Arkiv → Uppdatera (F5)

Läser in den nuvarande filen igen.

Arkiv → Uppdatera alla

Läser in alla öppna filer igen.

Arkiv → Skriv ut... (Ctrl+P)

Skriver ut filen. Använd **Skriv ut till fil (PDF)** för att skapa en PDF-fil, eller välj ett sidintervall för att bara skriva ut de sidorna i en ny PDF-fil.

Arkiv → Stäng (Ctrl+W)

Stänger den nuvarande filen.

Arkiv → Stäng alla

Stänger alla öppna filer.

Arkiv → Avsluta (Ctrl+Q)

Avslutar programmet.

3.2.2 Menyn Redigera

Menyn **Redigera** låter dig ändra filen som för närvarande är öppen.

Redigera → Ångra (Ctrl+Z)

Ångrar den senaste åtgärden som utfördes i filen.

Redigera → Gör om (Ctrl+Skift+Z)

Gör om den senaste åtgärden som utfördes i filen.

Redigera → Klipp ut (Ctrl+X)

Tar bort den delen av filen som för närvarande är markerad, om det finns någon, och placerar en kopia av den på klippbordet.

Redigera → Kopiera (Ctrl+C)

Placerar en kopia av den del av filen som för närvarande är markerad på klippbordet, om det finns någon.

Redigera → Klistra in (Ctrl+V)

Kopierar det första objektet på klippbordet till den nuvarande platsen i filen, om det finns någon.

Redigera → Markera alla (Ctrl+A)

Markerar hela innehållet i filen som för närvarande är öppen.

Redigera → Sök... (Ctrl+F)

Låter dig söka efter text i filen som för närvarande är öppen.

Redigera → Ersätt... (Ctrl+R)

Låter dig söka efter text i filen som för närvarande är öppen och ersätta den med någonting annat.

Redigera → Sök igen (F3)

Gå till nästa träff för den senaste sökåtgärden.

Redigera → Sök föregående (Skift+F3)

Gå till föregående träff för den senaste sökåtgärden.

3.2.3 Menyn Visa

Menyn **Visa** låter dig ändra layout för filen som för närvarande är öppen och/eller programmet som kör.

Menyn har olika alternativ beroende på programmet som används.

3.2.4 Menyn Verktyg

Menyn **Verktyg** låter dig utföra vissa åtgärder för filen som för närvarande är öppen.

Verktyg → Automatisk stavningskontroll (Ctrl+Skift+O)

Leta efter stavfel medan du skriver. För mer information, se Avsnitt [4.3.2](#).

Verktyg → Stavning...

Aktiverar programmet för stavningskontroll, ett program konstruerat för att hjälpa användaren hitta och rätta eventuella stavfel. Se Avsnitt [4.3.1](#) för mer information.

Verktyg → Stavning (från markör)...

Aktiverar programmet för stavningskontroll, men kontrollerar bara texten från markörens nuvarande position till dokumentets slut. Se Avsnitt [4.3.1](#) för mer information.

Verktyg → Stavningskontroll av markering...

Aktiverar programmet för stavningskontroll, men kontrollerar bara texten som för närvarande är markerad i dokumentet. Se Avsnitt [4.3.1](#) för mer information.

Verktyg → Byt ordlista...

Låter dig ändra ordlista som används vid stavningskontroll. Se Avsnitt [4.3.3](#) för mer information.

3.2.5 Menyn Inställningar

Inställningar låter dig anpassa programmet.

Menyn innehåller oftast följande alternativ:

Inställningar → Visa menyrad (Ctrl+M)

Ändrar menyraden så att den visas eller döljs. När den väl är dold, kan den göras synlig igen med snabbtangenter **Ctrl+M**. Om menyraden är dold, har den sammanhangsberoende meny som visas med ett högerklick av musen var som helst i visningsområdet ett extra alternativ **Visa menyrad**.

Inställningar → Visa statusrad

Visar eller döljer statusraden. Vissa KDE-program använder statusraden längst ner på programmets skärm för att visa användbar information.

Inställningar → Visade verktygsrader

Låter dig visa och dölja de olika verktygsraderna som stöds av programmet.

Inställningar → Visa statusrad

Om markerad, visas en liten rad längst ner i programmet som innehåller information om status. Om ej markerad, är statusraden gömd.

Inställningar → Anpassa genvägar

Låter dig aktivera, inaktivera och ändra snabbtangenter. Se Avsnitt [5.2](#) för mer information.

Inställningar → Anpassa verktygsrader...

Låter dig anpassa innehåll, layout, text och ikoner i verktygsrader. Se Avsnitt [5.1](#) för mer information.

Inställningar → Anpassa meddelanden...

Alternativet visar KDE:s vanliga inställningsdialogruta för meddelanden, där du kan ändra underrättelser (ljud, synliga meddelanden, etc.) som används av programmet.

För mer information om hur man ställer in underrättelser läs gärna dokumentationen för modulen systeminställningar [Hantera underrättelser](#).

Inställningar → Anpassa program...

Visar inställningsrutan för programmet som för närvarande kör.

3.2.6 Menyn Hjälp

Menyn **Hjälp** ger dig tillgång till programmets dokumentation och andra användbara resurser.

Hjälp → Handbok *program* (F1)

Startar KDE:s hjälpsystem med början på handboken för programmet som kör.

Hjälp → Vad är det här? (Skift+F1)

Ändrar muspekaren till en kombination av en pil och ett frågetecken. Att klicka på objekt inne i programmet visar då ett hjälpfönster (om det finns något för just det objektet) som förklarar objektets funktion.

Hjälp → Dagens tips

Kommandot visar dialogrutan **Dagens tips**. Du kan bläddra igenom alla tips genom att använda knapparna i dialogrutan, och välja att visa tipsen vid start.

Observera: Alla program tillhandahåller inte tipsen.

Hjälp → Rapportera fel...

Visar dialogrutan för felrapportering där det går att rapportera ett fel eller begära en funktion i 'önskelistan'.

Hjälp → Ge bidrag

Visar [bidragssidan](#) där du kan stödja KDE och dess projekt.

Hjälp → Ändra programmets språk...

Visar en dialogruta där det går att redigera **Primärt språk** och **Reservspråk** för det här programmet.

Hjälp → Om *program*

Visar version och information om upphovsmän för programmet som kör.

Hjälp → Om KDE

Visar KDE:s version och annan grundläggande information.

3.2.7 Tack och erkännanden

Särskilt tack till en anonym deltagare i Google Code-In 2011 för att ha skrivit stora delar av den här dokumentationen.

3.3 Vanliga snabbtangenter

Plasma arbetsrymder tillhandahåller snabbtangenter som låter dig utföra många uppgifter utan att röra vid musen. Om du ofta använder tangentbordet, sparar du mycket tid genom att använda dem.

Listan innehåller de vanligaste genvägarna som stöds av själva arbetsrymden och många program tillgängliga i den. Alla program tillhandahåller sina egna genvägar, så försäkra dig om att du tittar i deras handböcker för en fullständig lista.

NOT

Meta-tangenten beskriven nedan är ett generellt namn för den speciella tangent som finns på många tangentbord. På tangentbord konstruerade för Microsoft® Windows® kallas tangenten oftast **Windows**-tangenten, och har en bild av Windows® logotyp. På tangentbord konstruerade för Mac®-datorer är tangenten känd som **Kommando**-tangenten, och har en bild av Apple® logotypen och/eller symbolen **⌘**. På tangentbord konstruerade för UNIX®-system kallas tangenten verkligen **Meta**-tangenten och är ofta markerad med en romb: **◆**.

3.3.1 Arbeta med fönster

Genvägarna låter dig utföra alla sorters åtgärder med fönster, vare sig det handlar om att öppna, stänga, flytta eller byta mellan dem.

3.3.1.1 Starta och stoppa program

Dessa genvägar gör det enkelt att starta och stoppa program.

Genväg	Beskrivning
Meta	Visa startprogrammet
Alt+Mellanslag eller Alt+F2	Gränssnitt för att köra kommandon
Ctrl+Esc	Systemaktivitet
Alt+F4	Stäng
Ctrl+Q	Avsluta
Ctrl+Alt+Esc	Tvinga avslutning

3.3.1.2 Flytta omkring

Genvägarna låter dig effektivt flytta dig mellan fönster, aktiviteter och skrivbord.

Genväg	Beskrivning
Ctrl+F10	Befintliga fönster
Ctrl+F9	Befintliga fönster på nuvarande skrivbord
Ctrl+F7	Bara befintliga fönster för det nuvarande programmet
Ctrl+F12	Visa skrivbord
Ctrl+Alt+A	Aktivera fönster som kräver uppmärksamhet
Alt+Tabulator	Stega genom fönster
Alt+Skift+Tabulator	Stega genom fönster (omvänd ordning)
Alt+F3	Visa fönsterhanteringsmenyn
Meta+Alt+Uppåtpil	Byt till fönster ovanför
Meta+Alt+Neråtpil	Byt till fönster under
Meta+Alt+Vänsterpil	Byt till fönster till vänster
Meta+Alt+Högerpil	Byt till fönster till höger

3.3.1.3 Panorering och zoomning

Behöver du ta en närmare titt? Plasma arbetsrymder låter dig zooma in och ut samt flytta omkring hela skrivbordet, så att du kan zooma in också när programmet du använder inte stöder det.

Genväg	Beskrivning
Meta+=	Zooma in
Meta+-	Zooma ut
Meta+0	Normal zoom
Meta+Uppåtpil	Panorera uppåt
Meta+Neråtpil	Panorera neråt
Meta+Vänsterpil	Panorera åt vänster, flytta fönster till bildskärm vänsterut ¹
Meta+Högerpil	Panorera åt höger, flytta fönster till bildskärm högerut ¹
Meta+Page Up	Maximera eller återställ fönster
Meta+Page Down	Minimera fönster

3.3.2 Arbeta med aktiviteter och virtuella skrivbord

Genvägarna låter dig byta mellan och hantera [aktiviteter](#) och [virtuella skrivbord](#).

Genväg	Beskrivning
Meta+Q eller Alt+D,Alt+A	Hantera aktivitet
Meta+Tabulator	Nästa aktivitet
Meta+Skift+Tabulator	Föregående aktivitet
Ctrl+F1	Byt till skrivbord 1
Ctrl+F2	Byt till skrivbord 2
Ctrl+F3	Byt till skrivbord 3
Ctrl+F4	Byt till skrivbord 4

3.3.3 Arbeta med skrivbordet

Genvägarna låter dig arbeta med Plasma-skrivbordet och paneler.

Genväg	Beskrivning
Alt+D A	Lägg till grafiska komponenter
Alt+D R	Ta bort <i>grafisk komponent</i>
Alt+D L	Lås eller lås upp grafiska komponenter
Alt+D S	Inställning av <i>grafisk komponent</i>
Ctrl+F12	Visa skrivbord
Alt+D T	Kör tillhörande program
Alt+D,Alt+S	Skrivbordsinställningar

¹ I en miljö med flera bildskärmar

3.3.4 Skaffa hjälp

Behöver du hjälp? Handboken för det nuvarande programmet är bara en tangentnedtryckning bort, och vissa program har till och med ytterligare hjälp som förklarar det fokuserade elementet.

Genväg	Beskrivning
F1	Hjälp
Skift+F1	Vad är det här?

3.3.5 Arbeta med dokument

Vare sig det rör sig om textdokument, kalkylark eller webbplatser, gör dessa genvägar det enkelt att utföra många olika uppgifter med dem.

Genväg	Beskrivning
F5	Uppdatera
Ctrl+A	Markera alla
Ctrl+Z	Ångra
Ctrl+Skift+Z	Gör om
Ctrl+X	Klipp ut
Ctrl+C	Kopiera
Ctrl+V	Klistra in
Ctrl+N	Ny
Ctrl+P	Skriv ut
Ctrl+S	Spara
Ctrl+F	Sök
Ctrl+W	Stäng dokument eller flik

3.3.6 Arbeta med filer

Vare sig du använder en dialogruta för öppna eller spara filer, eller filhanteraren Dolphin, sparar dessa genvägar tid när åtgärder rörande filer utförs. Observera att vissa koncept som används för filer är samma som för dokument, så flera av genvägarna är identiska med sina motsvarigheter som listas ovan.

Genväg	Beskrivning
Ctrl+Z	Ångra
Ctrl+X	Klipp ut
Ctrl+C	Kopiera
Ctrl+V	Klistra in
Ctrl+A	Markera alla
Ctrl+L	Ersätt plats
Ctrl+Skift+A	Invertera markering
Alt+Vänsterpil	Tillbaka
Alt+Högerpil	Framåt
Alt+Uppåtpil	Uppåt (till katalogen som innehåller den här)

Alt+Home	Hemkatalog
Delete	Flytta till papperskorgen
Skift+Delete	Ta bort permanent

3.3.7 Ändra volym och ljusstyrka

Förutom standardtangenterna har många datortangentbord och bärbara datorer nu särskilda tangenter eller knappar för att ändra högtalarvolymen samt bildskärmens ljusstyrka om det är tillämpligt. Om de finns, kan tangenterna användas i Plasma arbetsrymder för att utföra dessa uppgifter.

Om du saknar sådana tangenter, se Avsnitt 3.3.9 för information om hur man tilldelar tangenter för åtgärderna.

3.3.8 Lämna datorn

Helt klar? Använd följande genvägar för att ställa undan datorn.

Genväg	Beskrivning
Ctrl+Alt+L	Lås skärmen
Ctrl+Alt+Delete	Gå ifrån

3.3.9 Ändra genvägar

Genvägarna beskrivna under [Arbeta med fönster](#), [Lämna datorn](#), [Ändra volym och ljusstyrka](#) och [Arbeta med aktiviteter och virtuella skrivbord](#) kallas *globala genvägar*, eftersom de fungerar oberoende av vilka fönster som är öppna på skärmen. De kan ändras i rutan [Globala snabbtangenter i systeminställningarna](#), där de delas upp enligt KDE-komponent.

Genvägarna som beskrivs i [Arbeta med skrivbordet](#) är oföränderliga och kan inte ändras.

Genvägarna beskrivna under [Arbeta med dokument](#) och [Skaffa hjälp](#) ställs in av enskilda program. De flesta KDE-program låter dig använda [den gemensamma dialogrutan för redigering av genvägar](#) för att ändra dem. Genvägarna beskrivna under [Arbeta med filer](#) kan redigeras på samma sätt när de används inne i en filhanterare som Dolphin eller Konqueror, men kan inte ändras i fallet med dialogrutor för att öppna eller spara filer, etc.

Kapitel 4

Vanliga uppgifter

4.1 Navigera i dokument

4.1.1 Panorera

Du är troligen bekant med rullningslisten som visas på höger sida (och ibland längst ner) i dokument, som låter dig flytta dig inne i dokument. Dock finns det flera andra sätt som du kan använda för att navigera i dokument, och några av dem är snabbare och enklare.

Flertalet möss har hjul i mitten. Du kan röra det uppåt och neråt för att panorera inne i ett dokument. Om du trycker på **Skift**-tangenter medan mushjulet används, panorerar dokumentet snabbare.

Om du använder en bärbar dator, kanske du också kan panorera genom att använda tryckplattan. Vissa datorer låter dig rulla vertikalt genom att flytta fingret uppåt eller neråt längst till höger på tryckplattan och låter dig rulla vertikalt genom att flytta fingret tvärs över den nedre sidan av tryckplattan. Andra låter dig panorera genom att använda två fingrar: flytta båda fingrarna uppåt eller neråt var som helst på tryckplattan för att rulla vertikalt, och flytta dem åt vänster eller åt höger för att rulla horisontellt. Eftersom funktionen efterliknar mushjulets funktion som beskrevs ovan, kan du också trycka ner **Skift**-tangenter medan du gör detta för att panorera snabbare.

Om du använder Plasma arbetsrymder, kan du bestämma mushjulets beteende med [modulen för musen i systeminställningarna](#), och du kan bestämma tryckplattans panoreringsbeteende i modulen för tryckplattan i systeminställningarna. Se annars operativsystemets eller skrivbordsmiljöns inställningsarea.

Dessutom har rullningslisten flera alternativ i den sammanhangsberoende menyn. Du kan komma åt dem genom att högerklicka var som helst på rullningslisten. Följande alternativ är tillgängliga:

Panorera hit

Panorera direkt till platsen som representeras av stället där du högerklickade på rullningslisten. Det motsvarar att helt enkelt klicka på det stället på rullningslisten.

Längst upp (Ctrl+Home)

Gå till dokumentets början.

Längst ner (Ctrl+End)

Gå till dokumentets slut.

En sida uppåt (Page Up)

Gå till föregående sida i ett dokument som representerar ett dokument för utskrift, eller en skärm uppåt i andra typer av dokument.

En sida neråt (Page Down)

Gå till nästa sida i ett dokument som representerar ett dokument för utskrift, eller en skärm neråt i andra typer av dokument.

Panorera uppåt

Rulla uppåt en enhet (oftast en rad) i dokumentet. Det motsvarar att klicka på uppåtpilen längst upp på rullningslisten.

Panorera neråt

Rulla neråt en enhet (oftast en rad) i dokumentet. Det motsvarar att klicka på neråtpilen längst ner på rullningslisten.

4.1.2 Zoomning

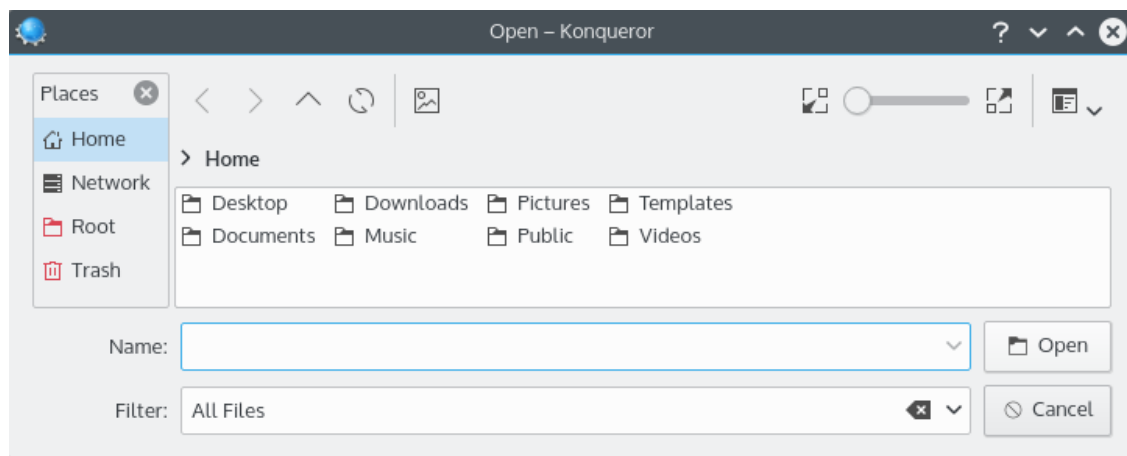
Många program tillåter zoomning. Det gör texten eller bilden du tittar på större eller mindre. Du kan i allmänhet hitta zoomfunktionen i menyn [Visa](#), och ibland i programmets statusrad.

Du kan också zooma med användning av tangentbordet genom att trycka på **Ctrl++** för att zooma in, eller **Ctrl+-** för att zooma ut. Om du kan panorera med mushjulet eller tryckplattan som beskrivs i Avsnitt [4.1.1](#), kan du också zooma genom att trycka på **Ctrl** och panorera på det sättet.

4.2 Öppna och spara filer

4.2.1 Inledning

Många program i KDE arbetar med filer. De flesta program har menyn **Arkiv** med alternativ som låter dig öppna och spara filer. Se Avsnitt [3.2.1](#) för mer information om det. Dock finns det många olika åtgärder som kräver att en fil väljes. Oavsett metod, använder alla program i KDE i allmänhet samma filvals-fönster.



Öppna en fil i [Konqueror](#).

4.2.2 Filvalsfönstret

Verkttygsraden

Den innehåller vanliga verktygsknappar för navigering:

Bakåt

Gör att katalogvyn ändras till den föregående katalog som visades i dess historik. Knappen är inaktiverad om det inte finns någon föregående katalog.

Framåt

Gör att katalogvyn ändras till den nästa katalog som visades i dess historik. Knappen är inaktiverad om det inte finns någon nästa katalog.

Överliggande katalog

Gör att katalogvyn ändras till den omedelbart överliggande katalogen till katalogen som för närvarande visas, om möjligt.

Uppdatera (F5)

Läser in katalogvyn igen, och visar eventuella ändringar som har gjorts sedan den först lästes in eller senast lästes in igen.

Visa förhandsgranskning

Visar en förhandsgranskning av varje fil inne i katalogvyn.

Zoomreglage

Låter dig ändra storleken på ikonerna eller förhandsgranskningen som visas i katalogvyn.

Alternativ

Alternativ → Sortering

Alternativ → Sortering → Enligt namn

Sortera filer listade i katalogvyn alfabetiskt enligt namn.

Alternativ → Sortering → Enligt storlek

Sortera filer listade i katalogvyn i ordning enligt deras filstorlek.

Alternativ → Sortering → Enligt datum

Sortera filer listade i katalogvyn enligt det datum då de senast ändrades.

Alternativ → Sortering → Enligt typ

Sortera filer listade i katalogvyn alfabetiskt enligt filtyp.

Alternativ → Sortering → Fallande

Om avmarkerat (normalvärdet) sorteras filer i katalogvyn i stigande ordning (exempelvis sorteras alfabetiskt sorterade filer från A till Z, medan numeriskt sorterade filer sorteras från minsta till största). Om markerat sorteras filerna i katalogen i fallande ordning (omvänt).

Alternativ → Sortering → Kataloger först

Om aktiverat (normalvärdet), visas kataloger före vanliga filer.

Alternativ → Visa

Alternativ → Visa → Kort format

Visar bara filnamnen.

Alternativ → Visa → Detaljerat format

Visar filernas **Namn**, **Datum**, och **Storlek**.

Alternativ → Visa → Trädformat

Som kort format, men kataloger kan expanderas för att se deras innehåll.

Alternativ → Visa → Detaljerat trädformat

Låter också kataloger expanderas, men visar de ytterligare kolumnerna som är tillgängliga i detaljerat format.

Alternativ → Visa dolda filer (Alt+.)

Visar filer och kataloger som normalt döljs av operativsystemet. Den alternativa genvägen för åtgärden är **F8**.

Alternativ → Visa navigeringspanel med platser (F9)

Visar panelen med platser, som ger snabb tillgång till bokmärkta platser och diskar eller andra medier.

Alternativ → Visa bokmärken

Visar en ytterligare ikon i verktygsraden som ger tillgång till 'bokmärken', en lista med sparade platser.

Alternativ → Visa förhandsgranskning vid sidan om

Visar en förhandsgranskning av filen som för närvarande är markerad till höger om katalogvyn.

Bokmärken

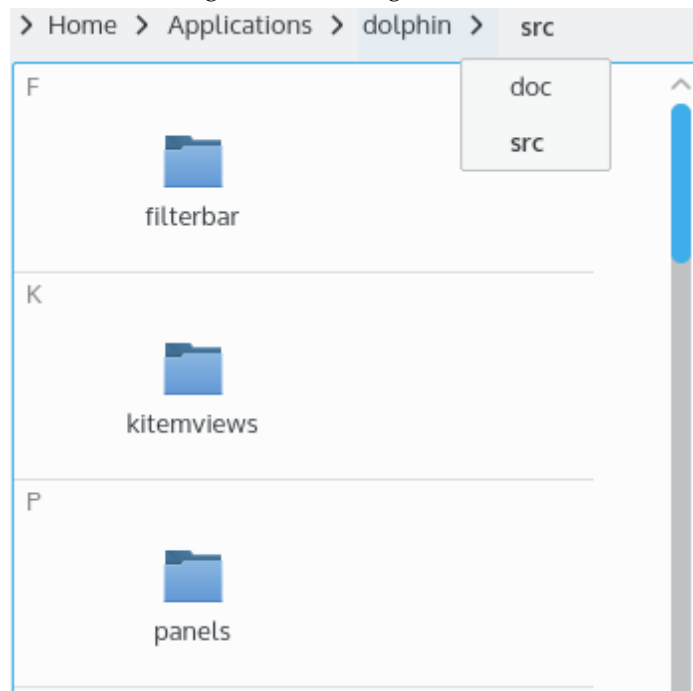
Visar en undermeny för att redigera eller lägga till bokmärken, och för att lägga till en ny bokmärkeskatalog.

Platsraden

Platsraden som finns längst upp i katalogvyn visar sökvägen till den nuvarande katalogen. Platsraden har två lägen:

Länkstig

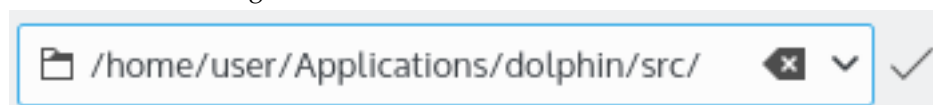
Med 'länkstig', som är normalläget, är varje katalog i sökvägen till nuvarande katalog en knapp som kan klickas på för att snabbt öppna den katalogen. Dessutom, genom att klicka på tecknet '>' till höger om en katalog visas en meny som gör det möjligt att snabbt öppna en underkatalog till den katalogen.



Platsraden med länkstig.

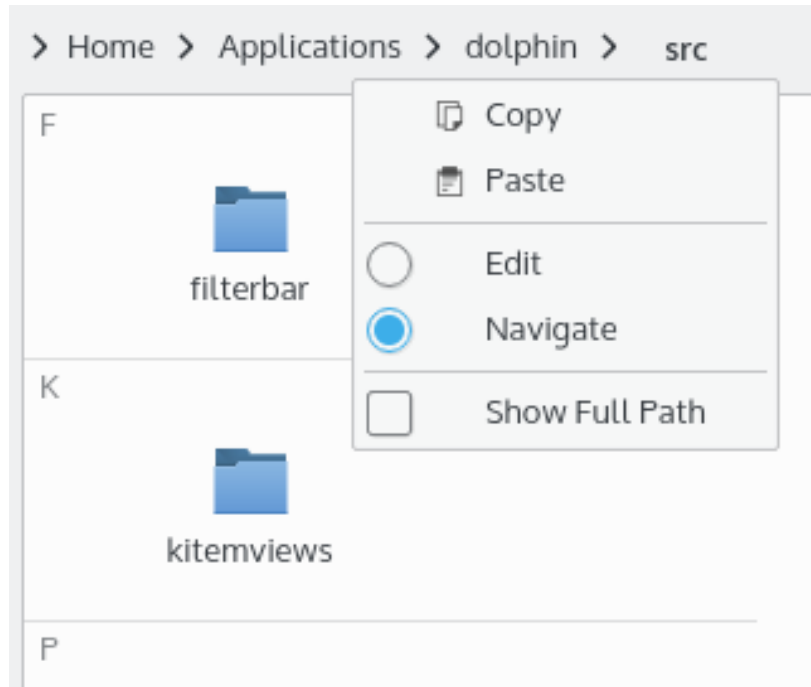
Redigerbart läge

Ett klick med vänster musknapp i det gråa området till höger om sökvägen i länkstigen, ändrar platsraden till det 'redigerbara' läget, där sökvägen kan redigeras med tangentbordet. Klicka på boken till höger i platsraden med vänster musknapp för att byta tillbaka till länkstig.



Platsraden med redigerbart läge.

Den sammanhangsberoende menyn i platsraden erbjuder åtgärder för att byta mellan lägen samt kopiera och klistra in sökvägen med användning av klippbordet. Markera det sista alternativet i den sammanhangsberoende menyn för att antingen visa hela sökvägen med början på rotkatalogen i filsystemet, eller för att bara visa sökvägen med början på nuvarande post under Platser.



Listan Platser

Tillhandahåller den vanliga listan med platser i KDE, som delas med Dolphin och andra verktyg för filhantering.

Katalogvisningen

Den största delen av filvalsfönstret är området som listar alla objekt i den nuvarande katalogen. För att välja en fil kan man dubbelklicka på den eller markera en och klicka på **Öppna** eller **Spara**.

Det går också att markera flera filer på en gång. För att markera specifika filer, eller avmarkera specifika filer som redan är markerade, tryck och håll nere **Ctrl**, klicka på varje fil, och släpp därefter **Ctrl**. För att markera en grupp av filer intill varandra, klicka på den första filen, tryck och håll nere **Skift**, klicka på den sista filen i gruppen och släpp **Skift**.

Katalogvyn stöder ett begränsat antal filåtgärder, som kan kommas åt genom att högerklicka på en fil för att komma åt dess sammanhangsberoende meny, eller använda snabbtangenter. Följande alternativ är tillgängliga i den sammanhangsberoende menyn:

Skapa ny...

Skapa en ny fil eller katalog.

Flytta till papperskorg (Delete)

Flytta objektet som för närvarande är markerat till papperskorgen.

Sortering

Undermenyn kan också kommas åt från verktygsraden, och beskrivs i [Alternativ → Sortering](#).

Visa

Undermenyn kan också kommas åt från verktygsraden, och beskrivs i [Alternativ → Visa](#).

Öppna filhanterare

Öppnar nuvarande katalog i det vanliga filhanteringsprogrammet.

Egenskaper (Alt+Enter)

Visar fönstret Egenskaper som låter dig granska och ändra diverse olika metadata som hör ihop med filen som för närvarande är markerad.

Förhandsgranskningsrutan

Om aktiverat, visar den en förhandsgranskning av filen som för närvarande är markerad.

Posten Namn

När en fil markeras, visas ett namn i textrutan. Du kan också skriva in ett filnamn eller sökväg för hand i textrutan.

Posten Filter

När en fil öppnas, tillåter posten **Filter** att ett filter matas in för filerna som visas i katalogvyn. Filtret använder vanliga jokertecken: mönster måste skiljas åt av mellanslag. Du kan exempelvis mata in `*.cpp *.h *.moc` för att visa flera olika vanliga programfiler för Qt™.

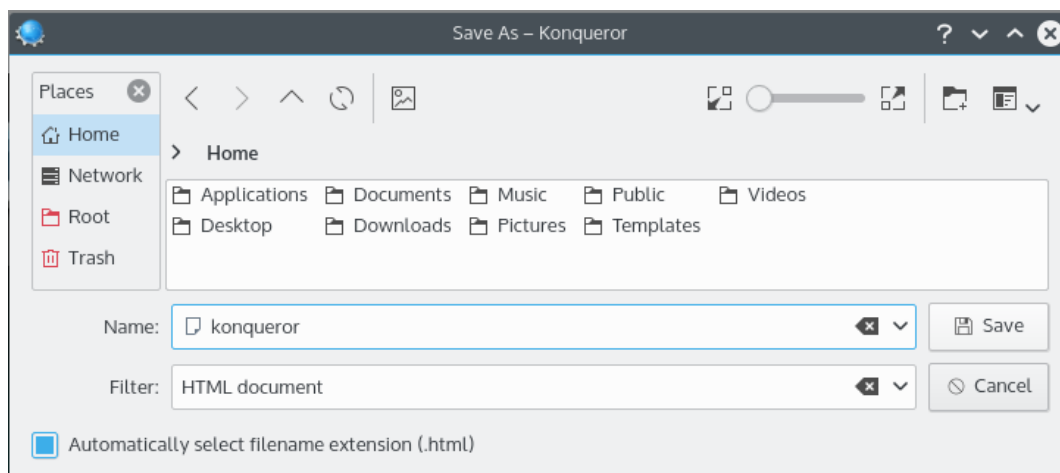
Skriv in en ensam asterisk (*) för att visa alla filer.

Filterposten sparar de tio senaste filtren mellan sessioner. För att använda ett, klicka på pil-tangenten till höger om posten och välj önskad filtersträng. Du kan inaktivera filtret genom att klicka på knappen **Rensa text** till vänster om pilknappen för automatisk komplettering.

När en fil sparas, visar posen **Filter** istället en kombinationsruta som låter dig välja bland alla filtyper som programmet stöder. Välj en för att spara filen med det formatet.

Välj filändelse automatiskt

När en fil sparas visas kryssrutan. När den är markerad (normalvärdet) lägger programmet automatiskt till den förvalda filändelsen för den valda filtypen i slutet på filnamnet. Om den inte redan visas i posten **Namn**. Filändelsen som kommer att användas listas inom parentes i slutet av kryssrutans text.



Spara en fil i [Konqueror](#).

Knappen Öppna eller Spara

Beroende på åtgärden som utförs visas antingen knappen **Öppna** eller **Spara**. Genom att klicka på knappen stängs filvals-fönstret och den begärda åtgärden utförs.

Knappen Avbryt

Att klicka på **Avbryt** stänger fildialogrutan utan att utföra någon åtgärd.

4.2.3 Tack och erkännanden

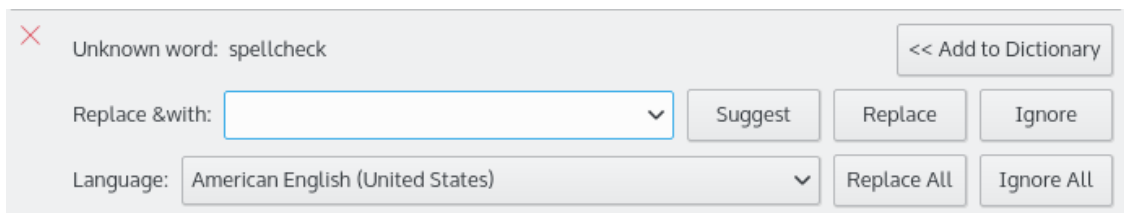
Särskilt tack till Alexey Subach, deltagare i Google Code-In 2011, för att ha skrivit stora delar av det här avsnittet.

4.3 Stavningskontroll

Sonnet är verktyget för stavningskontroll som används av program i KDE, såsom Kate, KMail och Calligra Words. Det är ett grafiskt gränssnitt för diverse fria stavningskontrollprogram.

För att använda Sonnet måste ett stavningskontrollverktyg som GNU Aspell, Enchant, Hspell, ISpell eller Hunspell installeras, och dessutom motsvarande ordlistor för språken som du vill använda.

4.3.1 Stavningskontroll



Rätta en felstavning:

För att kontrollera stavningen, gå till **Verktyg** → **Stavning...**

Om ett ord möjligtvis är felstavat i dokumentet visas det i dialogrutans övre rad. Sonnet försöker hitta lämpliga ord som ersättningar. Den bästa gissningen visas till höger om **Ersätt med**. För att acceptera ersättningen, klicka på **Ersätt**.

Sonnet låter dig också markera ett ord i listan med förslag och ersätta det felstavade ordet med det markerade. Med hjälp av knappen **Föreslå** kan du lägga till fler förslag från ordlistan i listan med förslag.

Klicka på **Ignorera** för att behålla den ursprungliga stavningen.

Klicka på **Klar** för att stoppa stavningskontrollen och *behålla* ändringarna som gjorts.

Klicka på **Avbryt** för att stoppa stavningskontrollen och *ångra* ändringarna som redan gjorts.

Klicka på **Ersätt alla** för att automatiskt ersätta alla felstavade ord med valt ersättningsord, om de dyker upp igen senare i dokumentet.

Klicka på **Ignorera alla** för att ignorera stavningen på det här stället och alla framtida förekomster av det felstavade ordet.

Klicka på **Lägg till i ordlista** för att lägga till det felstavade ordet i din personliga ordlista.

Den **personliga ordlistan** är en separat ordlista skild från systemets ordlista, och tilläggen du gör syns inte av andra.

Kombinationsrutan **Språk** längst ner i dialogrutan låter dig tillfälligt byta till en annan ordlista.

4.3.2 Automatisk stavningskontroll

I många program kan du automatiskt kontrollera stavning medan du skriver. För att aktivera funktionen, välj **Verktyg** → **Automatisk stavningskontroll**.

Potentiellt felstavade ord stryks under med rött. För att välja ett förslag, högerklicka på ordet, välj undermenyn **Stavning**, och välj förslaget. Du kan också be Sonnet att ignorera stavningen för det här dokumentet genom att välja **Ignorera ord**, eller välja **Lägg till i ordlista** för att spara det i den personliga ordlistan.

4.3.3 Anpassa Sonnet

Gå till **Verktyg** → **Byt ordlista...** för att byta ordlista. Ett litet fönster visas längst ner i det nuvarande dokumentet som låter dig byta ordlista.

För mer information om att anpassa Sonnet, se [dokumentationen över stavningskontrollmodulen i systeminställningarna](#).

4.3.4 Tack och erkännanden

Särskilt tack till Salma Sultana, deltagare i Google Code-In 2011, för att ha skrivit stora delar av det här avsnittet.

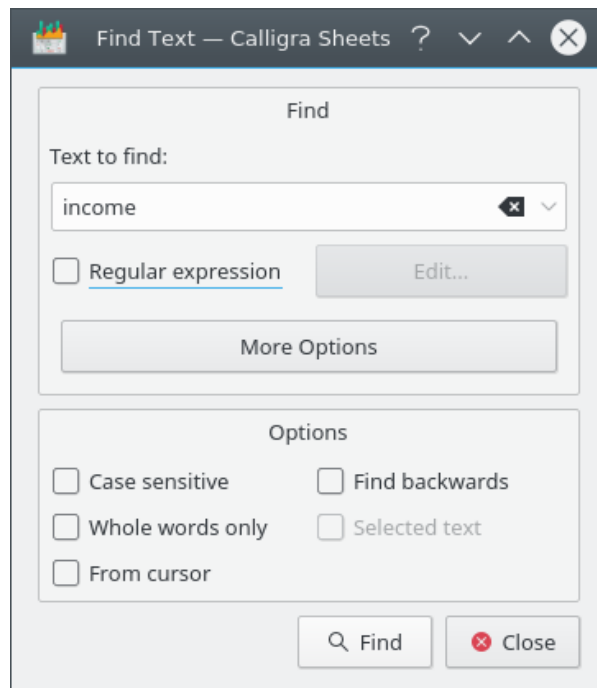
4.4 Sök och ersätt

Sökfunktionen i många av KDE:s program låter dig söka efter specifik text i ett dokument, medan ersättningsfunktionen låter dig ersätta text som hittas med en annan text som du tillhandahåller.

Båda dessa funktioner finns i menyn **Redigera** i många KDE-program. Se Avsnitt [3.2.2](#) för mer information om menyn.

4.4.1 Sökfunktionen

Sökfunktionen söker efter en text i ett dokument och markerar den.



*Sökning efter **inkomst** i Calligra Sheets.*

Gå till **Redigera** → **Sök...** eller tryck på **Ctrl+F** för att använda sökfunktionen i många program. Skriv därefter in texten du vill söka efter i textrutan **Text att söka**.

Om **Reguljärt uttryck** är markerat kan du söka med hjälp av reguljära uttryck. Klicka på **Redigera** för att välja bland och skriva in vanliga tecken i reguljära uttryck, som **Blanktecken** eller **Början på raden**. Om Kate är installerat, kan du hitta [mer information om att skriva reguljära uttryck i dess dokumentation](#).

Det går att begränsa resultaten som hittas genom att ställa in följande alternativ:

Skiftlägeskänslig

Stora och små bokstäver anses vara olika. Om du exempelvis söker efter 'Detta', kommer inte resultat som innehåller 'detta' att returneras.

Endast hela ord

När programmet söker efter text kommer det normalt att returnera resultat som också är mitt i annan text. Om du exempelvis söker efter 'är', stoppar det på alla ord som innehåller det, såsom 'här' eller 'ärlig'. Om det här alternativet markeras, returnerar programmet bara resultat där söktexten är ett eget ord, dvs. omgivet av blanktecken.

Från markören

Sökningen börjar från markörens plats och stoppar i slutet på texten.

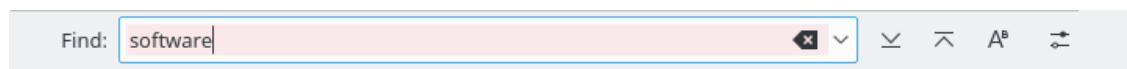
Sök baklänges

Normalt söker programmet efter texten från början av dokumentet, och går igenom det till slutet. Om det här alternativet markeras, börjar det istället i slutet och arbetar sig tillbaka till början.

Markerad text

Markera alternativet för att bara söka i texten som för närvarande är markerad, inte hela dokumentet. Det är inaktiverat när ingen text är markerad.

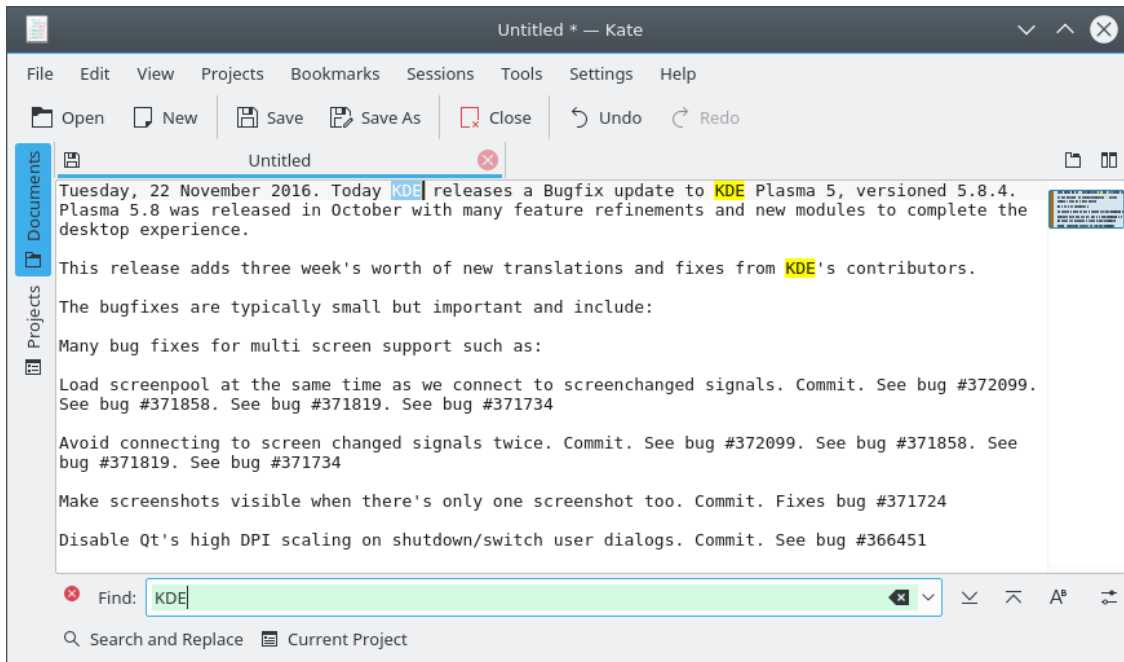
Många program visar sökraden istället för fönstret Sök. Se [dokumentationen för KatePart](#) för ytterligare information om sökraden.



*Sökning efter **software**i Kates sökrad.*

Sökfunktionen markerar bara den första träffen som hittas. Du kan fortsätta att söka genom att välja **Redigera** → **Sök igen** eller genom att trycka på **F3**.

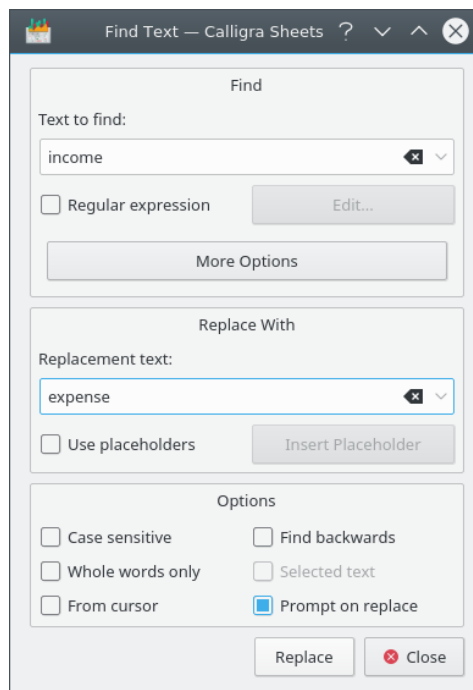
KDE:s grunder



Kate som visar en träff för KDE.

4.4.2 Ersättningsfunktionen

Ersättningsfunktionen söker efter text i ett dokument och ersätter den med annan text. Du hittar det under **Redigera** → **Ersätt...** eller genom att trycka på **Ctrl+R** i många program.



*Ersättning av **inkomst** med **utgift** i Calligra Sheets*

Fönstret för ersättningsfunktionen är uppdelat i tre områden:

Sök

Här kan du skriva in texten du vill söka efter. Se Avsnitt [4.4.1](#) för mer information om alternativen som tillhandahålls här.

Ersätt

Här kan du skriva in texten som du vill ersätta den hittade texten med.

Du kan återanvända den hittade texten i ersättningstexten genom att markera kryssrutan **Använd alias**. Alias, ibland kända som bakåtreferenser eller platsmarkörer, är särskilda teckenföljder som ersätts med hela eller delar av texten som hittats. Exempelvis representerar ‘\0’ hela strängen som hittats.

Du kan infoga alias i textrutan genom att klicka på knappen **Infoga alias**, och därefter välja ett alternativ från menyn som **Fullständig träff**. Om du exempelvis söker efter ‘meddelande’, och vill ersätta det med **meddelanden** infoga **Fullständig träff** och lägg till ett ‘n’. Ersättningsfältet innehåller då ‘\0n’.

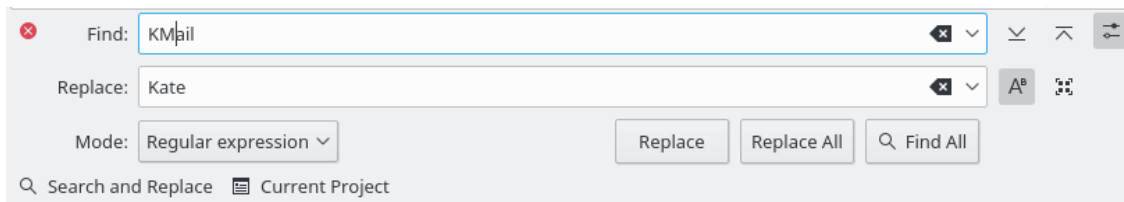
Om Kate är installerat kan du lära dig mer om alias i [appendix om reguljära uttryck i dess dokumentation](#).

Alternativ

Här finns samma alternativ som för [sökfunktionen](#), med ett tillägg:

Om **Fråga vid ersättning** är markerat visas ett fönster för varje ord som hittas, som låter dig bekräfta att du vill ersätta den hittade texten.

Många program visar sök- och ersättningsraden istället för fönstret Ersätt. Se [dokumentationen för KatePart](#) för ytterligare information om sök- och ersättningsraden.



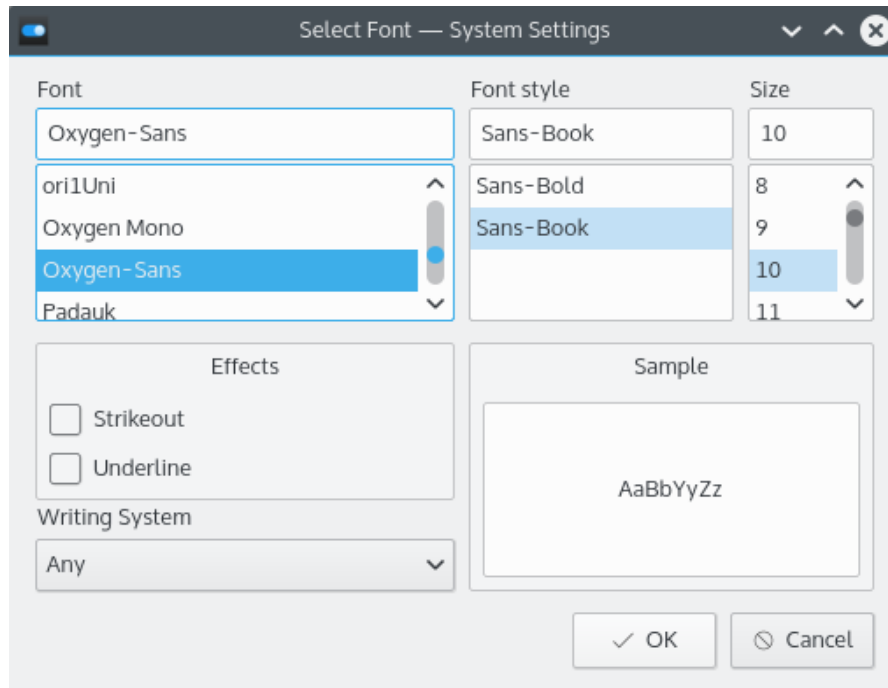
*Ersättning av **kmail** med **kate** i Kates sök- och ersättningsrad*

4.4.3 Tack och erkännanden

Tack till en anonym deltagare i Google Code-In 2011 för att ha skrivit stora delar av det här avsnittet.

4.5 Välja teckensnitt

Teckensnittsväljaren dyker upp i många olika program i KDE. Den låter dig välja teckensnitt, teckenstil och teckenstorlek för texten som visas i programmet.



Välja ett teckensnitt i [systeminställningarna](#).

Teckensnitt

Det här är urvalsrutan längst till vänster, som låter dig välja teckensnitt i en lista över teckensnitt på systemet.

Teckenstil

Det här är urvalsrutan i mitten, som låter dig välja teckenstil bland följande alternativ:

- **Kursiv:** Visar texten med en kursiv, eller lutad, stil och används vanligtvis för citat eller betonad text.
- **Rak:** Normalvärdet. Text visas utan något särskilt utseende.
- **Fet Kursiv:** En kombination av både **Fet** och **Kursiv**.
- **Fet:** Visar text i en mörkare, fetare, stil och används vanligtvis för rubriker i dokument eller för att betona text.

Storlek

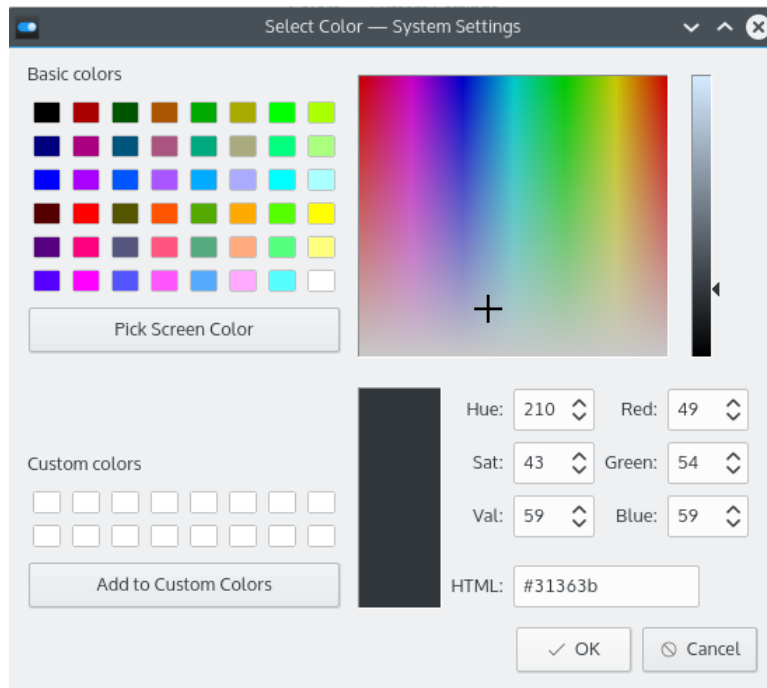
Det här är urvalsrutan längst till höger, som låter dig välja texten storlek. Teckenstorlek mäts i *punkter*, en standardenhet för mått inom typografi. Se [artikeln Typografisk punkt på Wikipedia](#) för mer information om detta.

Förhandsgranskning

Den nedre delen av teckensnittsväljaren visar en förhandsgranskning av texten med teckeninställningarna som för närvarande är valda. Texten kan ändras om du vill.

4.6 Välja färger

Färgväljaren dyker upp i många program i KDE, när du än behöver välja en färg. Den låter dig välja från **Grundfärger** som består av många fördefinierade färger, eller blanda en egen när du behöver en specifik färg.



Välja en färg i [systeminställningarna](#).

4.6.1 Använda grundfärger

Gruppen grundfärger består av en uppsättning fördefinierade färger. Du hittar den på höger sida i färgväljarens fönster.

Klicka helt enkelt på färgen för att välja den från grundfärgerna. Färgen visas till höger om paletten, tillsammans med dess hexadecimala kod i HTML.

4.6.2 Blanda färger

Färgväljaren låter dig också blanda egna färger. Det finns flera sätt att göra det:

4.6.2.1 Använda färgrutan

Den högra sidan i färgväljaren innehåller en stor ruta, och en smalare ruta omedelbart till höger om den. Du kan använda rutan till vänster för att välja färgton och färgmättnad för önskad färg baserad på den visuella guiden som tillhandahålls i rutan. Den högra stapeln anpassar värdet. Justera dessa för att välja önskad färg, som visas i mitten av fönstret.

För mer information om färgton, färgmättnad och värde, se Avsnitt [4.6.2.3](#)

4.6.2.2 Använda skärmfärger

Pipetten låter dig välja en färg från skärmen. Klicka på knappen **Välj skärmfärg** under grundfärgerna, för att använda den och klicka därefter var som helst på skärmen för att välja den färgen.

4.6.2.3 Färgton, Färgmättnad, Värde

Fönstrets nedre högra hörn låter dig ange koordinaterna för den önskade färgen för hand i färgrymden nyans, mättnad, intensitet (NMI). Se [artikeln NMI på Wikipedia](#) för mer information om detta. Här används ordet färgton istället för nyans, och värde istället för intensitet.

Dessa värden uppdateras också när en färg väljes med andra metoder, så att de alltid representerar färgen som är vald på ett riktigt sätt.

4.6.2.4 Röd, Grön, Blå

Fönstrets nedre högra hörn låter dig också ange koordinaterna för den önskade färgen för hand i färgrymden röd, grön, blå (RGB). Se [artikeln RGB på Wikipedia](#) för mer information om detta.

Dessa värden uppdateras också när en färg väljes med andra metoder, så att de alltid representerar färgen som är vald på ett riktigt sätt.

4.6.2.5 HTML hexadecimal kod

Du kan skriva in den hexadecimala koden i HTML som representerar färgen i fönstrets nedre högra hörn. Se [artikeln HTML-färger på Wikipedia](#) för mer information om detta.

Värdet uppdateras också när en färg väljes med andra metoder, så att det alltid representerar färgen som är vald på ett riktigt sätt.

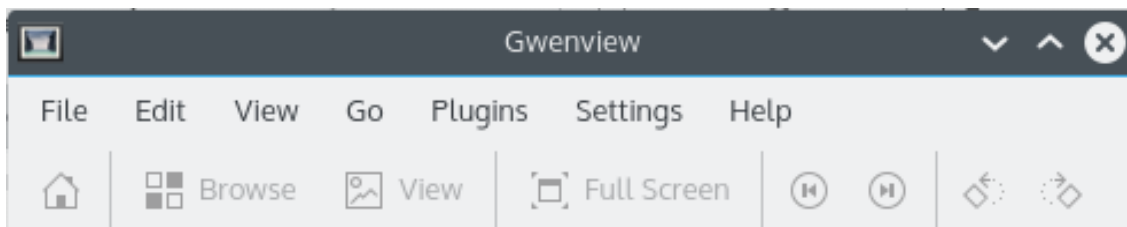
4.6.3 Egna färger

Efter att ha valt en färg kan den läggas till i gruppen Egna färger så att den kan användas senare. Klicka på knappen **Lägg till i egna färger** för att göra det.

Kapitel 5

Anpassa KDE:s programvara

5.1 Anpassa verktygsrader



Verktygsraden i *Gwenview*.

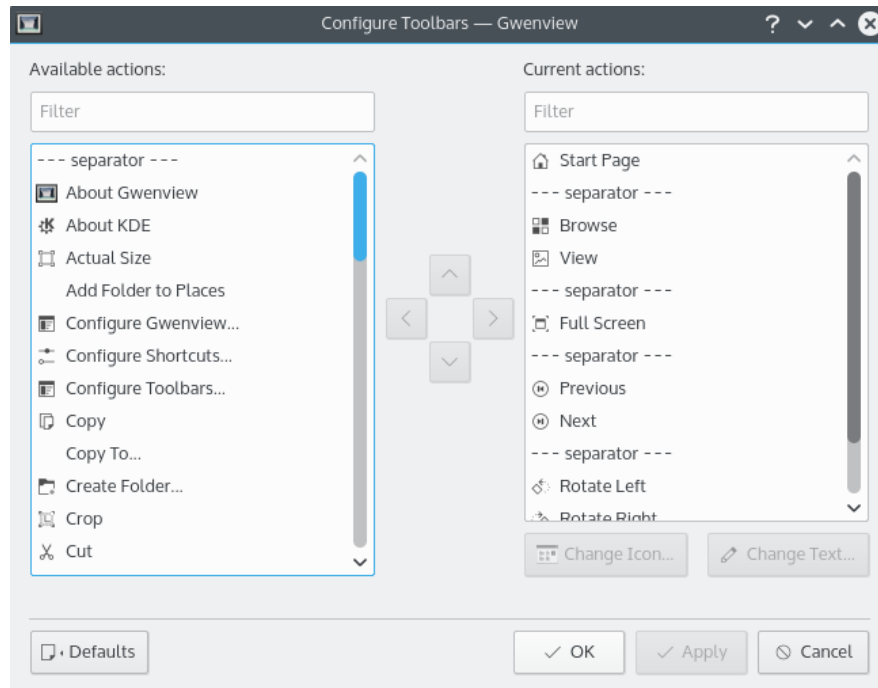
5.1.1 Ändra objekt i verktygsraden

Gå till **Inställningar** → **Anpassa verktygsrader...**, eller högerklicka på en verktygsrad och välj **Anpassa verktygsrader...** för att anpassa ett programs verktygsrader.

Till vänster i verktygsradens inställningsruta, visas de tillgängliga objekten som kan läggas till i verktygsraden. Till höger visas de som redan syns i verktygsraden. Längst upp kan du välja verktygsrad som du vill ändra eller visa.

Ovanför varje sida av rutan finns en textruta med ett **Filter** som du kan använda för att enkelt hitta objekt i listan.

KDE:s grunder



Fönstret Anpassa verktygsrader i Gwenview med knappen **Föregående** markerad.

5.1.1.1 Lägga till ett objekt

Du kan lägga till ett objekt i verktygsraden genom att markera det på vänster sida och klicka på knappen med högerpilen.

5.1.1.2 Ta bort ett objekt

Du kan ta bort ett objekt genom att markera det och klicka på knappen med vänsterpilen.

5.1.1.3 Ändra plats på objekt

Du kan ändra plats på objekten genom att flytta dem längre ner eller längre upp i listan. Klicka på knappen med neråtpilen för att flytta objekt längre ner, och klicka på knappen med uppåtpilen för att flytta objekt längre upp. Du kan också ändra plats på objekt genom att dra och släppa dem.

På horisontella verktygsrader kommer objektet som är längst upp att hamna till vänster. På vertikala verktygsrader arrangeras objekten i verktygsraden som de visas.

5.1.1.4 Lägga till en avskiljare

Du kan lägga till skiljelinjer mellan objekt genom att lägga till en --- **avskiljare** --- i verktygsraden.

5.1.1.5 Återställa förval

Du kan återställa verktygsraden som den var när programmet installerades genom att klicka på knappen **Förval** längst ner i fönstret och därefter bekräfta beslutet.

5.1.1.6 Ändra text och ikoner

Du kan ändra ikon och text för individuella objekt i verktygsraden genom att markera ett objekt och antingen klicka på knappen **Ändra ikon...** eller **Ändra text...**

5.1.2 Anpassa verktygsradens utseende

Du kan ändra utseende hos verktygsrader genom att högerklicka på en verktygsrad för att komma åt dess sammanhangsberoende meny.

5.1.2.1 Textplacering

Du kan ändra utseende hos text i verktygsrader med undermenyn **Textplacering** i en verktygsrads sammanhangsberoende meny.

Du kan välja bland:

- **Ikoner:** Bara ikonerna för varje objekt i verktygsraden visas.
- **Text:** Bara textetiketten för varje objekt i verktygsraden visas.
- **Text bredvid ikoner:** Textetiketten visas till höger om ikonerna för varje objekt i verktygsraden.
- **Text under ikoner:** Textetiketten visas till under om ikonerna för varje objekt i verktygsraden.

Du kan också visa eller dölja texten för individuella objekt i verktygsraden genom att högerklicka på ett objekt och markera eller avmarkera objektet under **Visa text**.

5.1.2.2 Ikonstorlek

Du kan ändra storlek på ikonerna för objekt i verktygsraden genom att välja **Ikonstorlek** i verktygsradens sammanhangsberoende meny.

Det går att välja mellan följande alternativ (vart och ett anger ikonstorleken med bildpunkter):

- **Liten (16x16)**
- **Mellan (22x22)** [förvalt värde]
- **Stor (32x32)**
- **Enorm (48x48)**

5.1.2.3 Flytta verktygsrader

För att flytta verktygsrader måste de 'låsas upp'. Avmarkera **Lås verktygsradens position** i en verktygsrads sammanhangsberoende meny. För att återställa låset, markera helt enkelt menyalternativet igen.

Du kan ändra en verktygsrads placering med undermenyn **Orientering** i dess sammanhangsberoende meny.

Du kan välja bland:

- **Längst upp** [förval i många program]
- **Vänster**

- Höger
- Längst ner

Du kan också flytta en verktygsrad genom att klicka och hålla på den streckade linjen till vänster om horisontella verktygsrader eller i överkanten av vertikala verktygsrader och dra den till önskad plats.

5.1.2.4 Visa/Dölj verktygsrader

Om programmet bara har en verktygsrad, kan den döljas genom att avmarkera **Visa verktygsrad** antingen i verktygsradens sammanhangsberoende meny eller menyn **Inställningar**. Välj **Visa verktygsrad** i menyn **Inställningar** för att återställa verktygsraden. Observera att verktygsrader måste vara 'olåsta' för att dölja dem med den sammanhangsberoende menyn. Se Avsnitt 5.1.2.3 för mer information.

Om programmet har mer än en verktygsrad visas en undermeny som heter **Visade verktygsrader** i den sammanhangsberoende menyn och i menyn **Inställningar** istället för menyalternativet ovan. I den menyn kan man välja enskilda verktygsrader att dölja och visa.

5.1.3 Tack och erkännanden

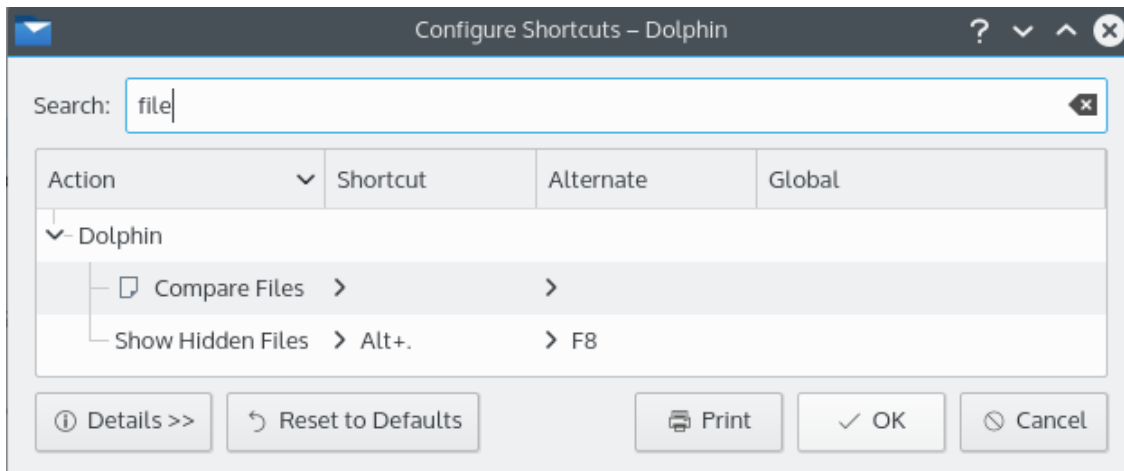
Tack till en anonym deltagare i Google Code-In 2011 för att ha skrivit stora delar av det här avsnittet.

5.2 Använda och anpassa genvägar

5.2.1 Inledning

Många program i KDE låter dig anpassa snabbtangenter. För att visa den vanliga inställningsrutan för snabbtangenter, gå till **Inställningar** → **Anpassa genvägar...**

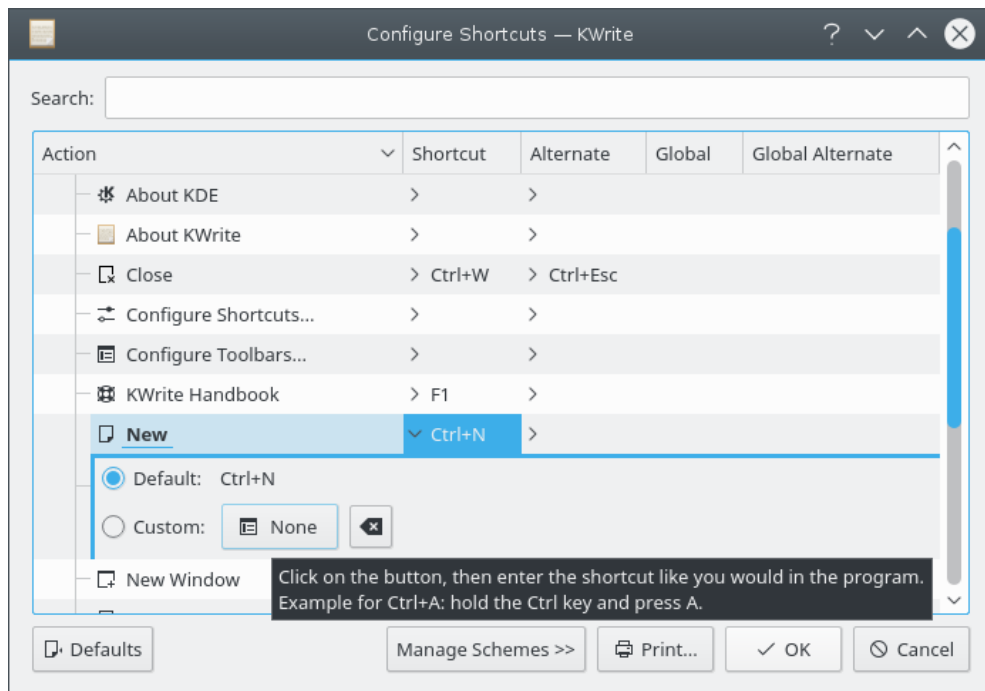
I fönstret Anpassa genvägar, visas en lista med alla tillgängliga genvägar i det nuvarande programmet. Du kan använda sökrutan längst upp för att söka efter genvägen du vill använda.



*Sökning efter genvägar med **fil** i **Dolphin**.*

5.2.2 Ändra en genväg

För att ändra en genväg, klicka först på dess namn. Två alternativ visas, där du kan välja om en genväg ska ändras till sitt förvalda värde, eller ange en ny genväg för den markerade åtgärden. Kryssa i **Egen** och klicka på knappen intill den för att ange en ny genväg. Skriv därefter bara in genvägen du skulle vilja använda så sparas ändringarna.



5.2.3 Återställer genvägar

Längst ner i fönstret finns en knapp som kallas **Förval**. Genom att klicka på knappen återställs alla egna genvägar till sina standardvärden.

Du kan också återställa en individuell genväg till sitt standardvärde genom att markera den och kryssa i alternativknappen **Förval**.

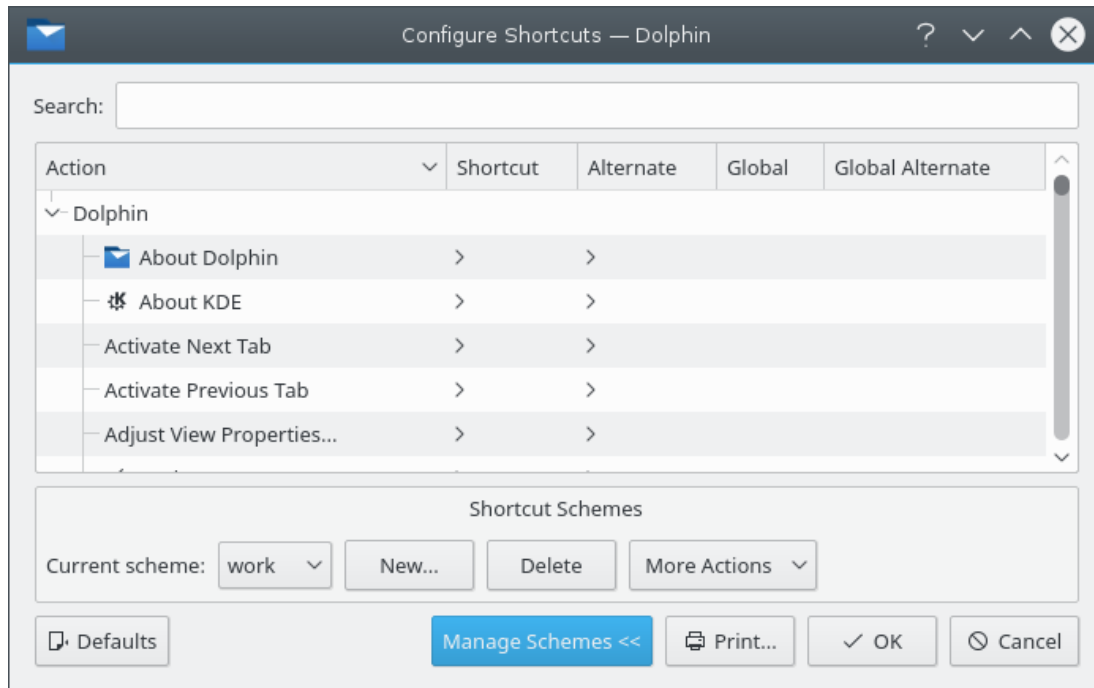
5.2.4 Tar bort en genväg

För att ta bort en genväg, markera den i listan och klicka på borttagningsikonen (en svart pil med ett kors) till höger om knappen som låter dig markera en genväg.

5.2.5 Arbeta med scheman

System är inställningsprofiler för snabbtangenter, så du kan skapa flera profiler med olika genvägar och enkelt byta mellan dessa profiler.

KDE:s grunder



*Redigering av ett system som kallas **arbete**.*

För att visa en meny som låter dig redigera system, klicka på knappen **Hantera system** längst ner i formuläret. Följande alternativ visas då:

Nuvarande system

Låter dig byta mellan system.

Nytt...

Skapar ett nytt system. Det visar ett fönster som låter dig välja ett namn på det nya systemet.

Ta bort

Tar bort det nuvarande systemet.

Fler åtgärder

Öppnar följande meny:

Spara genvägar i system

Sparar aktuella genvägar i nuvarande system.

Exportera schema...

Exporterar det nuvarande systemet till en fil.

Importera system...

Importerar ett system från en fil.

5.2.6 Skriva ut genvägar

En lista med genvägar kan skrivas ut för enkel referens genom att klicka på knappen **Utskrift** längst ner i fönstret.

5.2.7 Tack och erkännanden

Särskilt tack till Alexey Subach, deltagare i Google Code-In 2011, för att ha skrivit stora delar av det här avsnittet.

Kapitel 6

Tack till och licens

Den ursprungliga idén till guiden kommer från Chusslove Illich och den har realiserats med bidrag från Burkhard Lück, Yuri Chornoivan och T.C. Hollingsworth

En stor del av den är skriven av deltagare i [Google Code-In 2011](#). Tack till Google för att ha sponsrat deras utmärkta arbete!

Översättning Stefan Asserhäll stefan.asserhall@bredband.net

Den här dokumentationen licensieras under villkoren i [GNU Free Documentation License](#).

Det här programmet licensieras under villkoren i [GNU General Public License](#).